

ת"פ (ירושלים) 10925-08-21 - מדינת ישראל נ' יוסף כהן

פלילי - שיקולי ענישה

פלילי - ביטול הרשעה/אי הרשעה

פלילי - חוק העונשין - עבירות מרמה

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 10925-08-21 מדינת ישראל נ' כהן

לפני כבוד השופט בכיר יהושע צימרמן

בעניין: המאשימה
מדינת ישראל

נגד

הנאשם
יוסף כהן

גזר דין

תמצית השתלשלות העניינים

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של זיוף וקבלת דבר במרמה.

על פי המתואר בכתב האישום זייף הנאשם את חתימותיהן של שלושת אחיותיו, המתלוננות בתיק, על גבי תצהירים שעניינם הסתלקות מעיזבון האם. לאחר מכן פנה הנאשם לעו"ד הרצל אותו הכיר מעבודתו במשרד המשפטים וביקש ממנו לאמת את התצהיר. עו"ד הרצל ביקש מהנאשם כי המתלוננות יתייצבו בפניו על מנת לבצע אימות כדן. בשלב כלשהו הטביע עו"ד הרצל את חותמתו על התצהיר ואולם לא חתם בחתימת ידו. הנאשם שהבחין בתצהירים על שולחן משרדו של עו"ד הרצל, זייף את חתימתו של עו"ד הרצל וזאת ללא ידיעתו והגיש את התצהירים לרשם הירושות.

הנאשם הודה בזיוף חתימתו של עו"ד הרצל וכפר בכך שזייף את חתימות המתלוננות.

לאחר שמיעת הראיות בתיק, ניתנה הכרעת הדין בה הורשע הנאשם בזיוף חתימתו של עו"ד הרצל

וקבלת דבר במרמה, וזוכה מזיוף חתימות המתלוננות.

ביום 14.11.24 טענו הצדדים לעונש, הוגשו תצהירי המתלוננות כנפגעות עבירה, נשמעו עדים לעונש והוגשו ראיות לעונש מטעם הנאשם.

תמצית טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה בטיעוניו הפנה לחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם וציין שגם זיכוי החלקי מחמת הספק לא מנקה את הנאשם מהפגיעה במתלוננות ואחריותו למה שקרה להן.

ב"כ הנאשם ביקש לקבוע כי האחיות הן נפגעות עבירה היות ולו הנאשם לא היה מזייף את אותה החתימה, לא היו מגיעים לכלל הליכים משפטיים, התהליך היה יכול להיעצר ולא להגיע לרשם הירושות, והמתלוננות לא היו מסולקות מהעזבון. בשל מעשה הזיוף, מסבירה המאשימה, נמנעה מהן הזכות שמגיעה להן בהליך הירושה.

ב"כ המאשימה הפנה לנסיבות ביצוע העבירה, לעזות המצח של הנאשם, לניצול הקשרים, המעמד והמיקום שלו במשרד. כל אלו אפשרו לו להיכנס לחדר של עוה"ד ולזייף את חתימתו. ב"כ המאשימה הפנה לערכים שנפגעו ובהם הפגיעה במוסד של אימות החתימה ובאמינות עורכי הדין והתייחס לנזקים הכלכליים, המשפחתיים והנפשיים שנגרמו למתלוננות.

ב"כ המאשימה הפנה לפסיקה התומכת בטיעוניו, ציין כי קשה למצוא מדיניות ענישה סדורה במקרים דומים מאוד, וביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם לעבירות בהן הורשע הנאשם נע בין מספר חודשי מאסר בעבודות שירות לבין מאסר בפועל למשך 18 חודשים. לטענת ב"כ המאשימה יש למקם את הנאשם בחלקו התחתון של המתחם. ולהטיל עליו מאסר בעבודות שירות.

באשר לשאלת ההרשעה, ב"כ המאשימה הבהיר את הסתייגותו מהמלצת שירות המבחן, והפנה לכך שהנאשם אינו עומד במבחנים הקבועים בפסיקה לצורך אי הרשעה, כפי שפירט בסיכומיו.

ב"כ המתלוננת עוה"ד ראובני לוי, הפנתה אף היא לתפקיד אימות החתימה, תארה את הנזק אשר לטענתה נגרם לאחיות הנאשם הפנתה לתצהיר נפגעות העבירה שהוגש, והדגישה את הקרע המשפחתי שנוצר בעקבות האירוע.

מטעם ההגנה העידו מס' עדי אופי כראיות לעונש, מר אליהו גור, אשר היה סגן החשב והחשב של משרד המשפטים בתקופת עבודת הנאשם במשרד, ומר כן גיא רוטקוף, שכיהן כמנכ"ל משרד המשפטים באותה התקופה. בנוסף צירף הנאשם מספר מכתבי תודה/המלצה מבעלי תפקידים שונים

במשרד האוצר אשר נאספו לאורך שנות עבודתו.

ב"כ הנאשם טענה כי האחיות אינן נפגעות עבירה. לדבריה נפגע העבירה הוא עורך הדין שחתימתו זויפה ולא המתלוננות שהרי משזוכה הנאשם מזיוף חתימת המתלוננות לא ניתן לטעון כי הן נפגעות העבירה. ב"כ הנאשם ציינה כי על העבירה של זיוף חתימת עורך הדין, לקח הנאשם אחריות עוד בשלב החקירה והודה בכך. בנוסף אף התקשר לעורך הדין והביע צער על המקרה. יחד עם זאת ניהול המשפט נסוב סביב השאלה האם הנאשם זייף את חתימת המתלוננות. מאחר ולא הוכח שהנאשם הוא זה שחתם בשמן והוא זוכה מהעבירה כלפיהן לא ברור איזה נזק נגרם להן.

ב"כ הנאשם התייחסה לפסיקה שהוצגה על ידי המאשימה וסברה כי מדובר בפסקי דין שאינם דומים. הסנגורית טענה כי פסקי הדין שהוצגו על ידי המאשימה דנים בריבוי עבירות או בזיוף בנסיבות מחמירות וזהו אינו המקרה של הנאשם אשר הורשע בעבירת זיוף מסוג עוון והרשעתו בגין קבלת דבר במרמה הנה "ערטילאית במידה מסוימת".

הסנגורית הפנתה לנזק שנגרם לנאשם עת הושעה מעבודתו כאשר הוגש כתב אישום, וכן לנהלי העמדה לדין של עובדי מדינה, ותארה את הנזק הגדול שנגרם למשפחתו של הנאשם. הסנגורית מסרה עוד כי בסופו של יום מדובר בסכסוך משפחתי אודות ירושה, הכולל תביעות אזרחיות המתבררות, והדין הפלילי לא בא להעניש אדם בשל סכסוך משפטי.

באשר לנושא ההרשעה, ציינה ב"כ הנאשם כי מדובר בנזק קונקרטי ביותר. הסנגורית הפנתה לנוהל בחינת השעיה של עובד מדינה ומסרה כי עובד מדינה שמורשע בפלילים, כמעט באופן וודאי יפוטל על ידי בית הדין למשמעת, מה שאינו כך במקרה של אי הרשעה. בנוסף ביקשה ב"כ הנאשם לציין כי מדובר בנאשם בן 55, כאשר לגילו ישנה השפעה על מציאת מקום תעסוקה אחר, לו יורשע, והאינטרס הציבורי הוא השארת הנאשם על מסלול נורמטיבי. לאור הדברים, ביקשה ב"כ הנאשם להימנע מהרשעתו, כהמלצת תסקיר שרות המבחן.

תסקיר שרות המבחן

שרות המבחן הגיש תסקיר אודות הנאשם, בו סקר את הרקע המשפחתי והאישי של הנאשם. שרות המבחן ציין בתסקירו שאמו של הנאשם נפטרה בשנת 2017 וכי הקשר עם הוריו לאורך השנים התאפיין בכך שסייע להם רבות בתחומים בירוקרטיים, הסעות לטיפולים ומבחינה כלכלית. שרות המבחן התרשם מנאשם שלאורך חייו היווה גורם משמעותי ומתווך עבור הוריו, ומילא עבורם את מרבית צרכיהם. והוא עלול אף לרצות את צרכי אביו על חשבון צרכיו האישיים גם אם יישא במחירים עקב כך. שרות המבחן התרשם כי הנאשם אחראי לתפקידים אותם הוא ממלא בחייו כאב, כבן וכמפרנס, ולהערכת שרות המבחן, ההליך המשפטי המתנהל כנגד הנאשם והמחירים הגבוהים אותם שילם בעקבות ביצוע העבירה, מהווים עבורו גורם מרתיע ומחדד גבולות. שרות המבחן ציין כי הנאשם נעדר

עבר פלילי ולקח אחריות על מעשיו.

שרות המבחן תאר כי עם פתיחת ההליך הפלילי כנגד הנאשם בשנת 2019, הושעה הנאשם ממשרד המשפטים בו עבד, וכיום אינו עובד ומתפרנס מקצבת השעיה.

באשר לעבירה הנוכחית, תאר שרות המבחן כי הנאשם מסר שבשיקול דעת מוטעה, להט הרגע ואימפולסיביות, זייף את חתימת עורך הדין, וכי הוא חש בושה רבה מאופן התנהלותו, מביע חרטה רבה ומבין את חומרת התנהלותו.

בסיכומי של דבר המליץ שרות המבחן ביטול הרשעתו של הנאשם ועל הטלת צו של"צ בהיקף של 220 שעות.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

אין חולק כי מעשיו של הנאשם פסולים. הנאשם במעשיו פגע באמון הציבור ובתקינות ההליכים המשפטיים. יחד עם זאת אני סבור כי הפגיעה הנה ברף הנמוך. בכל הנוגע לעבירת הזיוף, מדובר במעידה חד פעמית של הנאשם באירוע בודד, וכאשר, כדברי ב"כ הנאשם, אין מדובר בזיוף בנסיבות מחמירות. כך גם בעבירה של קבלת דבר במרמה. הסנגורית טענה כי "קבלת הדבר" הינה ערטילאית. אינני מקבל את טיעוניה, ואולם בנסיבות אשר נקבעו בהכרעת הדין, רף החומרה הינו נמוך, ואסביר: לו המאשימה הייתה מוכיחה מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם זייף את חתימות המתלוננות, אין ספק כי תוצאת מעשי הנאשם הייתה ברף חומרה גבוהה, שהרי בהעדר חתימתן על תצהירי ההסתלקות המתלוננות לא ביטאו את הסכמתן להסתלק מהעיצובן, וזיזיפי הנאשם את חתימותיהן הם אלו אשר היו מנשלים אותן מהעיצובן. ואולם המאשימה לא הוכיחה ברמה הנדרשת בהליך הפלילי כי הנאשם זייף את חתימתן (ובל נשכח כי בסכסוך זה עצמו מתנהלים בין הצדדים הליכים האזרחיים). תוצאת הדברים הינה כי לא ניתן לשלול מעבר לכל ספק סביר כי המתלוננות חתמו על התצהירים חתימות המבטאות הסכמה להסתלק מהעיצובן. אם אכן כך התרחש (ולא ניתן לקבוע זאת במסגרת ההליך הפלילי שבפני) לא ניתן אמנם לומר כי הנאשם פעל באופן ישיר ללא הסכמתן ואולם באמצעות זיוף חתימותיהן הנאשם מנע בפועל הגעתן לעוה"ד הרצל ומנע קיומו של מנגנון ביקורת נוסף טרם ביצוע מעשה כה משמעותי שהינו הסתלקות מעיצובן. הנאשם קיבל "דבר" שהינו האפשרות להעביר את הנכס לאביו ללא מנגנון ביקורת נוסף במסגרת אימות התצהיר, "הדבר" התקבל במרמה - באמצעות זיוף חתימת עוה"ד, ואולם רף חומרת מעשיו, בנסיבות המיוחדות אשר הוכחו בפני, הינו נמוך.

עיון בפסיקה מעלה כי קיים מנעד רחב בעבירות הזיוף וקבלת דבר במרמה, הנע בין מספר חודשי

עבודות שירות ועד למאסר בפועל במקרים חמורים. (וראו: רע"פ 4692/15, ת.פ. 31128-05-16) אלא שמקרים אלו חמורים יותר הן בשל ריבוי עבירות, כתבי אישום הכוללים עבירות נוספות, או במקרים של נסיבות חמורות יותר. מבלי להקל ראש במעשי הנאשם אני סבור כי מאחר ומדובר במקרה בודד וברף חומרה נמוך, ניתן לקבוע מתחם ענישה המתחיל בשל"צ בהיקף שעות נרחב ועד למס' חודשי מאסר בעבודות שירות.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

אין חולק כי יש לקבוע את העונש המתאים לנאשם בתחתית המתחם.

הנאשם קיבל אחריות מלאה למעשיו ובהזדמנות הראשונה, בחקירתו עוד לפני הגשת כתב האישום, ובדין הראשון שהתקיים בתיק ביום 17.11.21.

מעשי הנאשם בוצעו בשנת 2017, וכתב האישום הוגש בשנת 2021. הנאשם לא השתהה ולו יום אחד בניהול ההליך וטענותיו הובאו במלואן כאמור עוד בדין הראשון בבית המשפט ביום 17.11.21. בדין זה הנאשם קיבל אחריות מלאה על זיוף חתימת עוה"ד וכפר באשמה כי זיוף את חתימות המתלוננות ואכן בסופו של יום הנאשם טענותיו התקבלו והנאשם זוכה מהעבירה בה כפר. בנסיבות אלו יש לתת משקל משמעותי, לקולא, לחלוף הזמן.

הנזק שנגרם לנאשם הינו משמעותי כאשר הנאשם מושעה מעבודתו מזה 3 שנים.

אין לנאשם הרשעות קודמות, ויש לראות במעשיו כשל חד פעמי.

לנוכח כל זאת יש לקבוע את העונש המתאים לנאשם בתחתית מתחם הענישה ויש להטיל על הנאשם עונש של של"צ.

האם יש לבטל את הרשעת הנאשם?

טען ב"כ המאשימה כי הנאשם אינו עומד בקריטריונים הקבועים לצורך ביטול הרשעתו ולו תבטל הרשעתו הרי שהדבר מרוקן מתוכן את האפשרות של בית הדין המשמעתי לקבל החלטה בעניינו. מנגד טענה ב"כ הנאשם כי קיימת פגיעה קונקרטית בנאשם בעצם הרשעתו, כאשר עם תחילת ההליכים הפליליים הוא הושעה מעבודתו, ואם יורשע החלטות הנציבות המגובות על ידי הפרקליטות הנן פיטורים.

אכן הצדק עם המאשימה כי הכלל לאחר הוכחת ביצוע העבירה הנה הרשעה. יחד עם זאת וכפי שעמד על כך בית המשפט העליון לא אחת "**...במורכבות החיים האנושיים על תהפוכותיהם, בהשתקפותם בהליך הפלילי, עשויים להיווצר מצבים קיצוניים אשר אינם מתאימים להחלת העקרון העונשי הרחב, המחייב הרשעה פלילית בעקבות הוכחת אשמה...כאשר עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת פגיעתה של ההרשעה הפלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין תועלתה של ההרשעה לאינטרס הציבורי-חברתי הכללי, נתון בידי בית המשפט הכח להחליט כי, חרף אשמתו של הנאשם, הוא לא יורשע בדין...**" (ראו: ע"פ 9893/06, ע"פ 5102/03).

בהתאם להלכת כתב יש לבחון את חומרת המעשים ואת הנזק הקונקרטי שייגרם לנאשם. לטעמי במקרה זה הנזק שייגרם לנאשם גבוה מהתועלת שתצמח מהרשעתו. מדובר בנאשם נורמטיבי, ללא עבר פלילי, עובד ציבור אשר פעל לטובת הציבור רבות. יעידו על כך מכתבי ההמלצה אותם קיבל לאורך השנים מגורמים רבים איתם היה בקשרי עבודה, ובהם מכתבים המלמדים על פועלו המיוחד והמבורך בשילוב מועסקים מאוכלוסייה בעלת צרכים מיוחדים. יעידו על כך גם עדי האופי אשר הגיעו לבית המשפט ומסרו את עדותם כראיות לעונש. הנאשם אשר מושעה מעבודתו כ-3 שנים צפוי לפיטורין כתוצאה מהרשעתו וזאת בסבירות גבוהה. אין חולק כי תוצאה זו תהווה נזק קונקרטי משמעותי ביותר.

אכן אין להקל ראש בעבירה של זיוף וקבלת דבר במרמה, יחד עם זאת, כפי שקבעתי רף החומרה נמוך, מדובר באירוע בודד ובמעידה חד פעמית שהתרחשה לפני כ-7 שנים, עליה הביע הנאשם חרטה מהרגע הראשון.

לנוכח העובדה כי קיים פוטנציאל גבוה לנזק קונקרטי משמעותי ביותר ובשים לב לרף הנמוך של חומרת העבירה ניתן להימנע מהרשעת הנאשם. דברים אלו עולים בקנה אחד עם המלצת שירות המבחן אשר כאמור המליץ להימנע מהרשעת הנאשם.

האם יש להכיר במתלוננות כנפגעות עבירה?

סעיף 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה מגדיר מיהו "נפגע עבירה" - "**מי שנפגע במישרין מעבירה...**" (ההדגשה שלי י.צ.) ולפיכך נפגע העבירה הישיר מזיוף החתימה הינו עוה"ד הרצל אשר הנאשם זייף את חתימתו. המתלוננות ניזוקו, באופן מסוים, ממעשי הנאשם, כפי שהוסבר לעיל, אם כי אינן הנפגעות הישירות שהרי לא הוכח כי הנאשם זייף את חתימתו. על אף האמור ניתן וראוי לפסוק פיצויים לטובתן. המחוקק בסעיף 77 לחוק העונשין לא צמצם את האפשרות להטיל פיצויים לטובת נפגע עבירה בלבד - היינו נפגע ישיר, כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, אלא קבע כי בית המשפט רשאי להטיל פיצויים לטובת "**... אדם שניזוק על ידי העבירה... לפיצוי הנזק או הסבל שנגרם לו**", ואף אם אינו בן משפחה של נפגע העבירה הישיר. (וראו: דנ"פ 5625/16). לאור האמור לעיל אני סבור כי יש להטיל על הנאשם פיצוי לטובת המתלוננות.

באשר לגובה הפיצוי שיוטל "...בהינתן סדרי הדין בהליך הפלילי והראיות שיש בידי בית המשפט לבחון בכל הנוגע לנזקיהם של נפגעי העבירה, ברי כי לא תהיינה בפניו עדויות וראיות המוכיחות בנתונים מדויקים את מלוא הנזק שנגרם לנפגעי העבירה כתוצאה מאירוע העבירה. הכלים שיש בידי בית המשפט המנהל את ההליך הפלילי בהקשר זה הם מטבע הדברים מוגבלים ואין לצפות ממנו כי ינהל משפט אזרחי - נזיקי "זוטא" במסגרת שמיעת הטיעונים לעונש..." (דנ"פ 5625/16).

במקרה שלפנינו אני ער להיקפי הנזקים אשר הובאו בתצהירי נפגעות העבירה ואולם בשים לב לקביעות בהכרעת הדין קשה לכמת את הנזק שנגרם למתלוננות כתוצאה ממעשי הנאשם, אשר הוכחו לפני, יש כמובן לתת משקל לכך שבמקביל להליך הפלילי מתנהל הליך אזרחי בקשר לסכסוך משפחתי זה. על כן סברתי שיש להטיל על הנאשם פיצוי נמוך יחסית בסך של 15,000 ₪ לכל אחת מהמתלוננות.

לאור המפורט לעיל, אני מבטל את הרשעת הנאשם וקובע כי הנאשם עבר את העבירות מיוחסות לו בהכרעת הדין וזאת ללא הרשעה.

לנוכח ביטול הרשעתו של הנאשם ובשל החשיבות לבטא באמצעות הענישה שתוטל, לא רק את הנסיבות המקלות אלא גם את הפסול שבמעשי הנאשם, ואת הצורך בהעברת מסר חד וברור בדבר הפסול שבמעשים אלו, אני סבור כי לא די בהיקף השל"צ המומלץ על ידי שרות המבחן.

לפיכך אני דן את הנאשם לעונשים הבאים :

א. צו של"צ בהיקף של 500 שעות בהתאם לתוכנית שרות המבחן. השל"צ יכול יבוצע במשך שנתיים וללא צורך בהחלטה שיפוטית נוספת. הוסבר לנאשם משמעות אי עמידה בתנאי השל"צ.

ב. פיצוי לכל אחת מהמתלוננות בסך של 13,000.

ג. התחייבות בסך 10,000 ₪ וזאת למשך 3 שנים על עבירות של זיוף, וקבלת דבר במרמה. הוסברה לנאשם מהות ההתחייבות והוא הבין והתחייב.

ניתן היום, י"ד כסלו תשפ"ה, 15 דצמבר 2024, בנוכחות הצדדים.